

Mladé talenty Slovenska si zmerali sily vo finále IQ olympiády: Jubilejný 15. ročník preveril logiku tisícov detí	2
Online, sportdnes.sk, 11. 6. 2026, 17:03	
Absolventi Univerzity tretieho veku UPJŠ si užili slávnostné promócie	2
Online, eastmag.sk, 15. 6. 2026, 7:48	
Zbojnická jaskyňa pri Borinke bude opäť prístupná verejnosti	3
Online, zahori.sk, 15. 6. 2026, 8:16	
Ceny sv. Gorazda: Ocenenie elity nášho vzdelávania . Video	4
Online, netky.sk, 15. 6. 2026, 10:53	
Vzácného chrobáka nenašli, jaskyňu v Malých Karpatoch opäť sprístupnili	5
Online, sme.sk, 15. 6. 2026, 12:35	
Unikátne laboratórium priblíži výskumníkom nové horizonty. Takéto spojenie prístrojov je na Slovensku výnimočné	6
Online, sprav.y.pravda.sk, 15. 6. 2026, 19:10	
AKADEMICKÝ ZVOLEN 2026 PRINESIE FOLKLÓR DO DIVADLA AJ NA NÁMESTIE	7
Tlač, Zvolensko-Podpolianske noviny, 16. 6. 2026	
Zelená oáza KOŠÍC	8
Tlač, Čarovné Slovensko, 16. 6. 2026	
Čo všetko pre nás OTCOVIA ROBIA	10
Tlač, Nový čas pre ženy, 16. 6. 2026	
Veda na Slovensku dostala vysvedčenie od zahraničných expertov. Najnovšie hodnotenie odhalilo naše silné a slabé stránky	12
Online, sprav.y.pravda.sk, 16. 6. 2026, 6:00	

Mladé talenty Slovenska si zmerali sily vo finále IQ olympiády: Jubilejný 15. ročník preveril logiku tisícov detí

11. 6. 2026, 17:03, Zdroj: [sportdnes.sk](#), Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika

Dosah: 10 GRP: 0,00 OTS: 0,00 AVE: 29 EUR

Mladé talenty Slovenska si zmerali sily vo finále IQ olympiády: Jubilejný 15. ročník preveril logiku tisícov detí

Historické priestory Radnice a Mestského múzea v Lučenci sa 8. júna 2026 stali dejiskom celoštátneho finále jubilejného 15. ročníka IQ olympiády.

15.6.2026 (SITA.sk) - Historické priestory Radnice a Mestského múzea v Lučenci sa 8. júna 2026 stali dejiskom celoštátneho finále jubilejného 15. ročníka IQ olympiády.

Historické priestory Radnice a Mestského múzea v Lučenci sa v pondelok 8. júna 2026 stali dejiskom celoštátneho finále jubilejného 15. ročníka IQ olympiády. Súťaž, ktorú dlhodobo organizuje nezisková organizácia Mensa Slovensko združujúca nadpriemerne inteligentných ľudí, opäť potvrdila svoj status najväčšieho podujatia svojho druhu na Slovensku. Do tohtoročného zápolenia sa zapojilo celkovo 10 761 detí, konkrétne žiakov druhého stupňa základných škôl a prímý až kvarty osemročných gymnázií z celého Slovenska. Do absolútneho finále sa cez náročné školské a regionálne kolá prebojovala elitná šesťdesiatka najbystrejších myslí.

Súťaž, kde biffovanie nepomôže

Filozofia IQ olympiády zostáva nezmenená už pätnásť rokov, pretože súťaž nepreveruje naučené školské vedomosti získané štúdiom, ale meria schopnosť logicky uvažovať, rýchlosť úsudku, pamäťové dispozície a flexibilitu kreatívneho myslenia. V Lučenci na finalistov čakali komplexné sady úloh, ktoré vyžadovali maximálne sústredenie a povestný zdravý rozum. Súčasťou finálového dňa boli aj sprievodné podujatia, logické hry, hlavolamy či stavanie známeho Da Vinciho mosta, čo preverilo aj tímovú spoluprácu a priestorovú predstavivosť.

"Tohtoročné finálové zadania boli mimoriadne komplexné, no všetky deti ukázali neuveriteľnú dravosť a bystrú myseľ. Rodičia aj pedagógovia môžu byť na výkony svojich detí právom hrdí, pretože konkurencia bola obrovská," zhodnotili koordinátori súťaže.

Organizačné zázemie a hladký priebeh takejto masívnej akcie zabezpečoval tím viac ako 50 dobrovoľníkov z radov Mensy. Títo ľudia venovali prípravám viac ako 7 mesiacov intenzívnej práce, najazdili tisíce kilometrov po celom Slovensku a pripravili pre deti nezabudnuteľný zážitok. Pre dospelých účastníkov, ktorými boli najmä rodičia a učitelia, boli paralelne pripravené inšpiratívne prednášky zamerané na rozvoj intelektového nadania. Program spestrilo aj veľkolepé vystúpenie Čestnej stráže prezidenta Slovenskej republiky a predstavenie rozvojového projektu Nexteria.

DOPORUČUJEME PREČÍTAŤ TIEŽ

Podakovanie partnerom

Projekt tejto veľkosti, ktorý je pre všetky zapojené deti kompletne bezplatný, by nebolo možné realizovať bez silnej podpory partnerov z verejného, súkromného a akademického sektora. Organizátori vyjadrujú úprimné podakovanie všetkým, ktorí sa na úspechu 15. ročníka podieľali.

Generálni partneri: Nadácia ČSOB, Pusch & Wynne Injury Lawyers, Trnavský samosprávny kraj.

Hlavní partneri: CLC advokátska kancelária, Ekonomická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, Ekonomická univerzita v Bratislave, Milan Pavlík, LEON Productions (relácie Duel, Lov slov junióri), Lenovo, Martin Sukupčák, Mesto Lučenec, Nadácia SAK, Prírodovedecká fakulta **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** a Vivantina.

Mediálni partneri: Televízia TA3, Televízia JOJ, Denník N a Aktuality.sk.

Organizácia Mensa Slovensko už teraz pripravuje podklady pre nadchádzajúci 16. ročník a teší sa na nové výzvy a ďalšiu generáciu talentovaných detí.

Mensa Slovensko je dobrovoľné, apolitické a neziskové združenie osôb, ktoré združuje ľudí s nadpriemerne vysokým kvocientom, teda s výsledkom v horných 2 % populácie. Poslaním organizácie je využívanie inteligencie v prospech spoločnosti, podporuje projekty, ktoré prinášajú hodnotu pre ľudí a rozvíjajú ich potenciál. Zároveň vytvára bezpečné a podnetné prostredie pre členov organizácie, aby mali priestor na socializáciu, výmenu skúseností a intelektuálnu stimuláciu medzi rovnako zmysľajúcimi ľuďmi. Mensa Slovensko je súčasťou celosvetovej organizácie Mensa International, ktorá zastrešuje národné Meny vo viac než 100 krajinách sveta.

Informračný servis

Absolventi Univerzity tretieho veku UPJŠ si užili slávnostné promócie

15. 6. 2026, 7:48, Zdroj: [eastmag.sk](#), Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Monika Halánová, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, UPJŠ, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Univerzita tretieho veku UPJŠ**
Dosah: 93 GRP: 0,00 OTS: 0,00 AVE: 45 EUR

Absolventi **Univerzity tretieho veku UPJŠ** si užili slávnostné promócie

15. júna 2026

Pridajte komentár

2 min. čítania

Na **Univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** sa začiatkom júna uskutočnila slávnostná promócia absolventov **Univerzity tretieho veku UPJŠ** v Košiciach. Spolu 160 absolventov si prevzalo osvedčenie o ukončení štúdia. Záujmové štúdium na Univerzite tretieho veku na **UPJŠ** v Košiciach úspešne ukončilo v študijnom programe: digitálne technológie v každodennom živote 30 frekventantov, medicína – verejné zdravie 14 frekventantov, právo 13 frekventantov, senióri v pohybe 27 frekventantov, politológia 15 frekventantov, psychológia 29 frekventantov, rastliny v životnom prostredí 27 frekventantov a svet okolo nás (prírodné vedy) 5 frekventantov.

Prorektorka prof. MVDr. **Monika Halánová** v promočnom príhovore vyzdvihla odvahu absolventov učiť sa, ich vnútornú motiváciu a zvedavosť, ktorá nepozná vekové hranice:

Prihláste sa do newslettera

Každý týždeň tipy na články, pozvánky na akcie a súťaže.

„Vy ste dôkazom, že túžba po vedomostiach, osobnostný rast a aktívne prežívanie života nekončia s odchodom do dôchodku. Vaša cesta je svedectvom o tom, že nikdy nie je neskoro začať niečo nové. Každý jeden z vás si zaslúži náš obdiv, rešpekt a srdečné uznanie. Dokázali ste, že vzdelávanie nie je výsadou mladosti, ale darom, ktorý si môžeme dopriať v každom veku.“

REKLAMA

„V mene univerzity vám vyjadrujem hlbokú vďaku – za vašu usilovnosť, inšpiratívny príklad a dôveru, ktorú ste nám prejavili. Zároveň vyjadrujem nádej, že Univerzita tretieho veku pre vás nebola koncom cesty, ale začiatkom novej etapy – plnej nových podnetov, zážitkov a ľudských spojení,“ uviedol rektor profesor Pella vo svojom príhovore.

Foto: **UPJŠ**

Autor: Zobrazíť všetky články || tlačová správa

Zbojnická jaskyňa pri Borinke bude opäť prístupná verejnosti

15. 6. 2026, 8:16, Zdroj: [zahori.sk](#), Autor: **TASR**, Sentiment: **Neutrálny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika**
Dosah: 1 289 GRP: 0,03 OTS: 0,00 AVE: 181 EUR

Zbojnická jaskyňa pri Borinke bude opäť prístupná verejnosti

Zbojnická jaskyňa v Malých Karpatoch neďaleko obce Borinka v okrese Malacky bude opätovne sprístupnená verejnosti. V súvislosti s dočasne uzavretou jaskyňou o tom informovala Štátna ochrana prírody (ŠOP) SR.

ilustračné foto CHKO Malé Karpaty

Ochranári pripomenuli, že Zbojnická jaskyňa bola dočasne uzatvorená v súvislosti s plánovaným biospeleologickým výskumom a preverovaním informácií o možnom výskyte vzácneho druhu bezstavovca. O jej uzatvorení rozhodlo v polovici mája vedenie Správy slovenských jaskýň (SSJ). „Rozhodnutie nevyplývalo z jednotného odborného stanoviska všetkých dotknutých odborných pracovníkov,“ upozornili štátni ochranári. Poukázali zároveň na to, že SSJ disponovala výsledkami viacerých zoológických prieskumov realizovaných v Zbojníckej jaskyni ešte pred jej sprístupnením verejnosti (jeseň 2025) vrátane doteraz posledného komplexnejšieho prieskumu, ktorý sa uskutočnil v roku 2021 za účasti zoológov z **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**.

„Počas doterajších výskumov bolo v jaskyni zaznamenaných 77 druhov bezstavovcov, pričom išlo prevažne o bežné druhy typické pre kontaktnú zónu medzi povrchovým a podzemným prostredím Malých Karpát. Odborní pracovníci zároveň nemali k dispozícii nové nálezy, ktoré by potvrdzovali výskyt v médiách deklarovaného vzácneho bezstavovca,“ dodala ŠOP.

Štátna ochrana prírody považuje stav preskúmania miestnej fauny na základe doterajších dát za dostatočný, a preto pristúpila k rozhodnutiu o opätovnom otvorení jaskyne pre návštevníkov. „Nadďalej však zostáva zachovaný režim zimnej uzávery, ktorý slúži na ochranu zimujúcich chránených druhov živočíchov, najmä netopierov a salamandier,“ dodala Štátna ochrana prírody SR.

O uzatvorení Zbojníckej jaskyne v Borinskom krasi v Malých Karpatoch informovala SSJ v polovici mája, opatrenie zdôvodnila tým, že „predbežné výsledky biospeleologického výskumu naznačujú, že jaskyňa je citlivým habitátom vzácnej terestrickej jaskynnej fauny“.

Autor: TASR

Ceny sv. Gorazda: Ocenenie elity nášho vzdelávania . Video [🔗](#)

📅 15. 6. 2026, 10:53, Zdroj: [netky.sk](#) [🔗](#), Autor: Ingrid Vrabcová, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika
Dosah: 1 344 GRP: 0,03 OTS: 0,00 AVE: 184 EUR

Ceny sv. Gorazda: Ocenenie elity nášho vzdelávania . Video

Za dlhoročnú pedagogickú prácu, odborný prínos a výnimočné výsledky vo vzdelávaní si tento rok najvyššie morálne ocenenie rezortu školstva prevzalo 20 laureátov a držiteľia dvoch mimoriadnych cien.

Medzi ocenenými sú pedagógovia, odborní zamestnanci, talentovaní žiaci a študenti, ktorí svojím nasadením a úspechmi prispievajú k rozvoju slovenského školstva a inšpirujú ďalšie generácie.

„Za 29 rokov, čo oceňujeme tých najúspešnejších a najinšpiratívnejších ľudí v školstve, sa zmenili školy, technológie aj vzdelávacie programy, no nezmenila sa podstata vzdelávania. V centre našej pozornosti je stále dieťa a človek, ktorý mu pomáha uspieť v živote. Učiteľské povolanie je preto nielen poslaním a zodpovednosťou, ale aj obrovským privilegiom ovplyvňovať celé generácie. Chcem sa vám úprimne poďakovať, za všetko, čo robíte,“ povedal minister školstva Tomáš Drucker.

Počas slávnostného galavečera, za účasti prezidenta Slovenskej republiky Petra Pellegriniho, odovzdal minister školstva Zlaté, Strieborné a Bronzové medaily svätého Gorazda, Pamätné listy svätého Gorazda pre mimoriadne talentovaných žiakov a študentov, ako aj dve mimoriadne ocenenia ministra školstva.

Ocenenie pomenované po najvýznamnejšom slovenskom žiakovi svätých Cyrila a Metoda sa udeľuje od roku 1997 osobnostiam, ktoré mimoriadnym spôsobom prispeli k rozvoju školstva, vedy, výskumu a práce s mladými ľuďmi.

„Svätý Gorazd bol človekom, ktorý prepájal. Aj vo svojej dobe spájal tradičnú vzdelanosť s novými výzvami. Jeho odkaz nám dnes pripomína, že sa musíme vedieť meniť a napredovať, no zároveň nesmieme stratiť to podstatné – dieťa, človeka a hodnoty, na ktorých vzdelávanie stojí,“ dodal Drucker.

Medzi držiteľmi Zlatej medaily sv. Gorazda je prof. PhDr. Mária Kožušková, CSc., ktorá celý svoj profesijný život venovala príprave budúcich učiteľov a rozvoju moderného vzdelávania. Je autorkou viac ako 338 vedeckých a odborných publikácií, viacerých medzinárodných monografií a patrí medzi najvýznamnejšie osobnosti slovenskej pedagogickej vedy. Jej výskum v oblasti bádateľskej orientovanej výučby ovplyvnil generácie učiteľov na Slovensku aj v zahraničí.

Zlatú medailu získal aj prof. MUDr. Alexander Ostró, CSc., MBA, ktorý vychoval celé generácie lekárov a vedcov. Ako prednosta Gynekologicko-pôrodnickej kliniky Lekárskej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** významne prispel k rozvoju medicínskeho vzdelávania, vedeckého výskumu a moderných foriem výučby budúcich zdravotníkov.

Medzi laureátmi Striebornej medaily sv. Gorazda je Mgr. Andrea Macháčová, dlhoročná riaditeľka základnej školy v Bratislave, ktorá patrí medzi výrazné osobnosti v oblasti digitalizácie vzdelávania, podpory inklúzie a rozvoja školských podporných tímov. Viac ako dve desaťročia ukazuje, že moderná škola môže byť zároveň náročná aj ľudská.

Ocenenie získala aj RNDr. Darina Tóthová, PhD., ktorá sa podieľala na budovaní informačných systémov slovenského vysokého školstva, vrátane Portálu vysokých škôl a centrálného elektronického prihlasovania na vysoké školy. Jej práca ovplyvnila desaťtisíce študentov a významne prispela k digitalizácii vzdelávania na Slovensku.

Silný príbeh priniesla aj Bronzová medaila svätého Gorazda. Jednou z ocenených je Mgr. Dominika Mrázová, ktorá pôsobí v základnej škole, kde viac ako 90 percent žiakov pochádza z rómskej komunity. Jej práca ukazuje, že učiteľstvo nie je len o odovzdávaní vedomostí, ale aj o budovaní dôvery, motivácie a lepších životných príležitostí pre deti zo sociálne znevýhodňujúceho prostredia.

Bronzovú medailu získal aj Ing. Peter Danko, ktorý sa dlhodobo podieľa na rozvoji odborného vzdelávania, tvorbe študijných odborov a prepájaní škôl s potrebami moderného priemyslu.

Medaily získalo spolu pätnásť osobností slovenského školstva, vedy, výskumu a práce s mládežou. Medzi nimi sú riaditelia škôl, vysokoškolskí pedagógovia, vedci, odborníci na inklúziu, digitalizáciu, odborné vzdelávanie, šport aj kultúrne dedičstvo.

Súčasťou slávnostného večera bolo aj odovzdanie piatich Pamätných listov svätého Gorazda, ktoré minister školstva udeľuje mimoriadne talentovaným a angažovaným žiakom a študentom.

Ocenenie získali mladí ľudia, ktorí dosahujú výnimočné výsledky vo vede, výskume, umení, športe či občianskej angažovanosti a zároveň reprezentujú Slovensko doma aj v zahraničí.

„Moje úprimné poďakovanie patrí všetkým, ktorí pracujú v školstve a napriek každodenným výzvam pomáhajú formovať budúce generácie, sprevádzajú deti a mladých ľudí na ceste k úspešnému životu,“ odkázal minister školstva Tomáš Drucker.

Počas galavečera minister školstva udelil aj dve mimoriadne ocenenia. Jedno z nich získala OZVENA – Spevácky zbor slovenských učiteliek, ktorý si v tomto roku pripomína 80 rokov svojej činnosti a už desaťročia reprezentuje slovenské školstvo prostredníctvom umenia. Druhé mimoriadne ocenenie získala Ing. Jana Sládečková, PhD., odborníčka Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR v oblasti financovania regionálneho školstva. Vo verejnej službe pôsobí viac ako tri desaťročia a významne sa podieľa na vytváraní stabilných podmienok pre fungovanie slovenského školstva.

Podujatie organizované aj vďaka Európskej únii v rámci Programu Slovensko sa uskutočnilo v priestoroch Slovenskej filharmónie v Bratislave.

Autor: Ingrid Vrabcová

Vzácného chrobáka nenašli, jaskyňu v Malých Karpatoch opäť sprístupnili [🔗](#)

📅 15. 6. 2026, 12:35, Zdroj: my.sme.sk 🔗, Vydavateľ: Petít Press, a.s., Autor: Peter Briška, Sentiment: Neutrálny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika
Dosah: 649 169 GRP: 14,43 OTS: 0,14 AVE: 1816 EUR

Vzácného chrobáka nenašli, jaskyňu v Malých Karpatoch opäť sprístupnili

Zbojnícka jaskyňa bola dočasne uzavretá.

Zbojnícka jaskyňa na Záhorí bola dočasne uzatvorená v súvislosti s plánovaným biospeleologickým výskumom a preverovaním informácií o možnom výskyte vzácného druhu bezstavovca.

Zákaz vstupu pre možný výskyt jedinečného chrobáka osadil ešte v máji predchádzajúci riaditeľ Správy slovenských jaskýň Branislav Šmída. Ten už túto funkciu v súčasnosti nevykonáva.

Nešlo o odborné rozhodnutie

Ochranári pred pár dňami informovali, že jaskyňa v katastri obce Borinka v okrese Malacky je opäť sprístupnená. Rozhodnutie exriaditeľa podľa nich nevyplývalo z jednotného odborného stanoviska všetkých dotknutých odborníkov.

„Správa slovenských jaskýň pritom disponovala výsledkami viacerých zoologických prieskumov realizovaných v Zbojníckej jaskyni ešte pred jej sprístupnením verejnosti,“ uviedla Štátna ochrana SR.

Posledný komplexnejší prieskum sa uskutočnil ešte v roku 2021 aj za účasti zoológov z **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Počas doterajších výskumov bolo v jaskyni zaznamenaných 77 druhov bezstavovcov, pričom išlo prevažne o bežné druhy, typické pre kontaktnú zónu medzi povrchovým a podzemným prostredím Malých Karpát.

„Odborní pracovníci zároveň nemali k dispozícii nové nálezy, ktoré by potvrdzovali výskyt v médiách deklarovaného vzácného bezstavovca. Na základe dostupných odborných poznatkov a doterajších výsledkov výskumov bol stav preskúmania fauny jaskyne vyhodnotený ako dostatočný,“ doplnili ochranári.

V zime zatvorená

Preto rozhodli o opätovnom sprístupnení verejnosti. „Nadalej však zostáva zachovaný režim zimnej uzávery, ktorý slúži na ochranu zimujúcich chránených druhov živočíchov, najmä netopierov a salamandier,“ doplnili.

Zbojnícka jaskyňa bude otvorená do konca októbra. Je približne 125 metrov dlhá. Ide o chodbu rúrovitého charakteru. Je takmer bez kvapľovej výzdoby. Slúži ako dôležité zimovisko pre viacero druhov netopierov.

Jaskyne sú prístupné návštevníkom za účelom rekreácie a poznávania ich prírodných a historických hodnôt.

Kvapľová výzdoba

Jednou z hlavných turistických atrakcií Malých Karpát je jaskyňa Driny v katastri Smoleníc v Trnavskom okrese.

V porovnaní s našimi ostatnými sprístupnenými jaskyňami, v ktorých zväčša prevládajú mohutnejšie podzemné priestory, predstavuje sústavu užších puklinových chodieb s kvapľovou výzdobou.

Jaskyňa sa nachádza 36 metrov pod povrchom a je ukrytá pod vrchom Drienka. Jaskyňa je prístupná iba so sprievodcom v organizovaných skupinách od apríla do októbra nakoľko v zimnom období tu zimuje až 11 druhov chránených netopierov.

Záhľadnú diery na Drinkovom vrchu miestni občania poznali už v 19. storočí. Do hlbších častí závrtového komína z povrchu prenikli J. Banič a I. Vajsábel v roku 1929. Jaskyňa je sprístupnená v dĺžke 410 metrov.

Autor: Peter Briška

Unikátne laboratórium priblíži výskumníkom nové horizonty. Takéto spojenie prístrojov je na Slovensku výnimočné

15. 6. 2026, 19:10, Zdroj: spravy.pravda.sk , Vydavateľ: OUR MEDIA SR a. s., Autor: Boris Macko, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Prírodovedecká fakulta UPJŠ

Dosah: 93 977 GRP: 2,09 OTS: 0,02 AVE: 1022 EUR

Unikátne laboratórium priblíži výskumníkom nové horizonty. Takéto spojenie prístrojov je na Slovensku výnimočné

Nové výnimočné laboratórium vďaka špičkovým prístrojom priblíži študentov aj vedcov k detailnému skúmaniu materiálov. Spojením dvoch špičkových prístrojov umožní detailné skúmanie vzťahu medzi štruktúrou a vlastnosťami vybraných materiálov.

Nové laboratórium na **UPJŠ**

Video

Docent Jozef Bednarčík z Ústavu fyzikálnych vied **Prírodovedeckej fakulty UPJŠ** v Košiciach opisuje nové prístroje v laboratóriu. / Zdroj: TV Pravda/Boris Macko

Nové fyzikálne laboratórium vzniklo na Prírodovedeckej fakulte **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (UPJŠ)** v Košiciach. Slávnostne ho otvorili v piatok 12. júna.

UPJŠ vybudovala laboratórium MASS-PRAM v rámci projektu zameraného na výskum progresívnych materiálov pre moderné energetické technológie. Jeho výnimočnosť spočíva v synergickom spojení dvoch špičkových prístrojov Anton Paar XRDynamic 500 a Anton Paar SAXSpoint 700, ktoré umožnia detailné skúmanie vzťahu medzi štruktúrou a vlastnosťami vybraných materiálov.

Projekt je financovaný z plánu obnovy s rozpočtom zhruba tri milióny eur. Išlo o výzvu pre excelentných výskumníkov, v ktorej bolo 109 uchádzačov. Úspešných bolo 19, patrila medzi ne aj **Prírodovedecká fakulta UPJŠ**.

Najväčší prínos: Dva prístroje v jednom priestore

Fyzikálne laboratórium MASS-PRAM je unikátne vďaka kombinácii dvoch spomínaných prístrojov a ich umiestneniu v jednom výskumnom priestore. Výskum vykonávaný v laboratóriu prispeje k vývoju progresívnych materiálov s potenciálom využitia v energetike, skladovaní energie, batériách alebo v rámci vodíkových technológií.

Foto: Boris Macko

Laboratorium UPJS 1 **Prírodovedecká fakulta UPJŠ** získala nové laboratórium. Sú v ňom dva prístroje, ktoré podľa docenta posunú možnosti výskumu na vyššiu úroveň.

Ako uviedol docent Jozef Bednarčík z Ústavu fyzikálnych vied **Prírodovedeckej fakulty UPJŠ** v Košiciach, nové laboratórium významne posilní výskumnú infraštruktúru Prírodovedeckej fakulty v oblasti fyziky progresívnych materiálov.

„Vďaka kombinácii dvoch špičkových prístrojov budeme môcť skúmať materiály komplexne – od ich mikroštruktúry až po súvislosti s ich fyzikálnymi vlastnosťami. Takéto poznanie je kľúčové pre vývoj materiálov budúcnosti, najmä pre energetické aplikácie, skladovanie energie a nové technologické riešenia,“ priblížil Bednarčík.

Nové laboratórium v **UPJŠ** Košice

Prírodovedecká fakulta UPJŠ získala nové laboratórium. Sú v ňom dva prístroje, ktoré posunú možnosti výskumu na vyššiu úroveň.

Fotogaléria 7 fotiek

+4

„Dve tretiny prostriedkov boli použité na nákup vedeckej infraštruktúry. V prvom prípade ide o práškový difraktometer. Druhým prístrojom je multifunkčné zariadenie, ktoré je unikátne tým, že poskytuje dve vlnové dĺžky a má dva nezávislé zdroje. Celý experiment sa odohráva v podmienkach vákua. Ďalšou unikátnosťou tohto zariadenia je aj to, že v jeho komore sa nachádza 2D detektor, ktorý môžeme

polohovať," vysvetlil Bednarčík.

Foto: Boris Macko

Laboratorium UPJS 7 **Prírodovedecká fakulta UPJŠ** získala nové laboratórium.

Hlavným prínosom nového laboratória je podľa neho implementácia metodík založených na rozptyle röntgenového žiarenia. „Disponuje dvojrozmerným detektorom, ktorý má takmer nulový šum, jeden milión pixelov a vysokú efektívnosť, ako aj vysoký rozsah, čo umožňuje získavať veľmi kvalitné dáta," upresnil Bednarčík.

Druhý spomínaný multifunkčný prístroj podľa jeho slov spája viacero experimentálnych metód. „Cieľom je analyzovať štruktúru a následne pochopiť vlastnosti skúmaných materiálov. Nové laboratórium nám poskytne nové metodiky, ktoré sme doteraz nemali k dispozícii. A to nielen na našom pracovisku, ale aj mimo univerzity v rôznych partnerských inštitúciách. Aj keď práškové difraktometre na Slovensku sú, my máme najnovšiu generáciu. Poskytuje najlepší výkon a technické parametre, ktoré zase posúvajú hranicu poznania ďalej," dodal Bednarčík.

Foto: Boris Macko

Laboratorium UPJS 6 V novom laboratóriu sú dva prístroje, ktoré podľa docenta Jozefa Bednarčíka (na snímke) posunú možnosti výskumu na vyššiu úroveň.

Na spomínanom projekte sa podieľajú dve pracoviská – Ústav fyzikálnych vied Prírodovedeckej fakulty a Ústav chemických vied **UPJŠ**. „My sa venujeme trom skupinám materiálov – magneticky mäkkým kompozitným materiálom, magnetickým nanočasticami, ktoré sa využívajú napríklad pri prenose liečiv alebo pri zvýšení kontrastu pri magnetickej rezonancii. A práve toto nové laboratórium nám ponúka aj nové metodiky, ktorými vieme lepšie porozumieť samotným materiálom a potom ich pripraviť s lepšími vlastnosťami," doplnil vedec.

Foto: Boris Macko

Laboratorium UPJS 3 **Prírodovedecká fakulta UPJŠ** získala nové laboratórium. Sú v ňom dva prístroje, ktoré posunú možnosti výskumu na vyššiu úroveň.

Chemická skupina sa venuje poréznym materiálom, ktoré majú vysokú absorpčnú schopnosť. Môžete do nich uskladniť rôzne plynné látky, dajú sa použiť aj na filtráciu či uskladnenie vodíka. Aplikácií je tam dosť veľa. „Nové metodiky nám pomôžu preklenúť medzeru, ktorú sme doteraz mali. Posunieme sa na kvalitatívne vyššiu úroveň," dodal na záver Bednarčík s tým, že vďaka tomu sa núka aj spolupráca s ďalšími výskumnými a vzdelávacími inštitúciami.

Laboratorium UPJS 1

Laboratorium UPJS 2

Laboratorium UPJS 3

Laboratorium UPJS 4

Laboratorium UPJS 5

Laboratorium UPJS 6

Laboratorium UPJS 7

Prírodovedecká fakulta UPJŠ získala nové laboratórium. Sú v ňom dva prístroje, ktoré podľa docenta posunú možnosti výskumu na vyššiu úroveň.

Prírodovedecká fakulta UPJŠ získala nové laboratórium. Sú v ňom dva prístroje, ktoré posunú možnosti výskumu na vyššiu úroveň.

Prírodovedecká fakulta UPJŠ získala nové laboratórium. Sú v ňom dva prístroje, ktoré podľa docenta Jozefa Bednarčíka (na snímke) posunú možnosti výskumu na vyššiu úroveň.

Boris Macko

Autor: Boris Macko

AKADEMICKÝ ZVOLEN 2026 PRINESIE FOLKLÓR DO DIVADLA AJ NA NÁMESTIE [↗](#)

16. 6. 2026, Zdroj: **Zvolensko-Podpolianske noviny**, Strana: 14, Vydavateľ: **Petit Press, a.s.**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika**, Ďalšie zdroje: **Horehronie**
Dosah: 406 232 GRP: 9,03 OTS: 0,09 AVE: 2470 EUR

AKADEMICKÝ ZVOLEN 2026 PRINESIE FOLKLÓR DO DIVADLA AJ NA NÁMESTIE

Rubrika: MARKETING/INZERCIA / INZERCIA

ZVOLEN Zvolen sa začiatkom júla opäť stane centrom vysokoškolského folklóru. Od 7. do 9. júla 2026 sa v meste uskutoční XXVII. ročník festivalu vysokoškolských folklórnych súborov Akademický Zvolen 2026. Podujatie organizuje Technická univerzita vo Zvolene a do mesta privedie slovenské aj zahraničné súbory, mladých tanečníkov, hudobníkov a spevákov.

Festival sa v meste koná už niekoľko desaťročí a patrí k podujatiam, ktoré pravidelne prepájajú univerzitné prostredie s verejným priestorom mesta. Jeho program bude rozdelený medzi Divadlo Jozefa Gregora Tajovského a Námestie SNP. V divadle sa uskutočnia súťažné večery a galakonzert, námestie bude patriť festivalovým večerom pod holým nebom. „Akademický Zvolen je pre nás príležitosťou ukázať, že univerzita nie je len miestom vzdelávania a výskumu, ale aj priestorom pre kultúru, tradície a medzinárodné stretnutia mladých ľudí,“ uviedol rektor Technickej univerzity vo Zvolene Rudolf Kropil.

Tento rok sa predstavia slovenské vysokoškolské folklórne súbory z viacerých univerzitných miest. Do Zvolena pricestuje Borievka z Technickej univerzity v Košiciach, Ekonóm z Ekonomickej univerzity v Bratislave, Hornád z **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Mladosť z Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici a Stavbár zo Žilinskej univerzity v Žiline. Nebude chýbať ani Poľana z domácej Technickej univerzity vo Zvolene.

Súčasťou festivalu budú aj zahraničné kolektívy. Rumunsko bude zastupovať Folklore Ensemble Românașul, Nemecko Folkloretanzensemble Thea Maass. Z Ukrajiny pricestujú Folk Group Vesnyanka a Folk Dance Ensemble Druzhba. Českú republiku bude reprezentovať Folklórny súbor Poľana z Brna.

Verejný program sa začne v utorok 7. júla prvým súťažným večerom v Divadle Jozefa Gregora Tajovského. V ten istý deň bude nasledovať prvý festivalový večer na Námestí SNP. V stredu 8. júla bude program pokračovať druhým súťažným večerom v divadle a druhým festivalovým večerom na námestí. Vo štvrtok 9. júla sa program začne krojovaným sprievodom na Námestí SNP. Nasledovať bude galakonzert v Divadle Jozefa Gregora Tajovského a deň uzavrie tretí festivalový večer na Námestí SNP.

Festival dá priestor mladým ľuďom, ktorí sa folklóru venujú popri štúdiu a prinášajú na javisko vlastné regióny, príbehy aj energiu. Vďaka súborom zo Slovenska a zo zahraničia bude program pestrý nielen v krojoch a tancoch, ale aj v tom, ako jednotlivé krajiny pracujú so svojimi tradíciami.

Festival pozýva Zvolenčanov aj návštevníkov mesta zažiť tri júlové dni naplnené tancom, hudbou, spevom a krojmi. Akademický Zvolen 2026 prinesie do mesta atmosféru, ktorá sa nedá celkom opísať v programe — treba ju vidieť, počuť a zažiť.

Akademický Zvolen 2024 – Krojový sprievod. Akademický Zvolen 2024 – galakonzert v Divadle J. G. Tajovského.

Autor: zdroj foto: archív TUZVO zdroj foto: archív TUZVO Bianka Dúbravská, TUZVO

Zelená oáza KOŠÍC

16. 6. 2026, Zdroj: **Čarovné Slovensko**, Strán: 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, Vydavateľ: **MAFRA Slovakia, a.s.**, Autor: **Simona Hričišinová**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, UPJŠ, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Botanická záhrada UPJŠ, Andrea Fridmanová**
AVE: 40000 EUR

Zelená oáza KOŠÍC

Rubrika: BOTANICKÁ ZÁHRADA

BOTANICKÁ ZÁHRADA V KOŠICIACH PATRÍ MEDZI NAJVÄČŠIE A NAJROZMANITEJŠIE PRÍRODNÉ AREÁLY NA SLOVENSKU. NA PLOCHE DESIATOK HEKTÁROV SPÁJA VEDECKÉ PRACOVISKO, ODDYCHOVÝ PARK AJ PRIESTOR NA KULTÚRNE PODUJATIA.

Vždy keď sa pozriem na ukazovák pravej ruky, spomeniem si na botanickú záhradu v Košiciach. Dodnes mi tam totiž zostala malá čierna bodka – nenápadná stopa po detskej zvedavosti a jednom veľmi pomstychtivom kaktuse. Mala som asi deväť rokov, keď nás tam zobrali na školský výlet. Pamätám si horúčavu skleníkov, množstvo exotických rastlín a najmä opakované upozornenia, aby sme sa ničoho nedotýkali, najmä nie kaktusov.

Ako je však známe, zakázané ovocie chutí najlepšie a ja som sa dotkla, vo svojich detských očiach, obrovského kaktusu. Trafila som akurát trň, ktorý mi zanechal na prste ranku. Tá sa síce dávno zahojila, no na koži mi po nej ostala malá pigmentová spomienka.

Botanická záhrada je tak svojím spôsobom mojou súčasťou, a teraz budem aj ja jej, pretože sa na toto miesto po rokoch vraciam znova. Tentoraz už disciplinovanejšia a s oveľa väčším rešpektom ku všetkému pichľavému.

Najväčšia na Slovensku

Z výletu, na ktorom som botanickú záhradu navštívila ako dieťa, si veľa nepamätám. Ale vtedy by som márne hľadala miesto, kde sa naše spoznávanie začína dnes. Návštevnícke centrum, ktorým do Botanickej záhrady v Košiciach vstupujeme, totiž v tých časoch ešte neexistovalo. Vnútri je dostatok miesta na oddych, detský kútik aj informačný kiosk, návštevníci si tu môžu kúpiť suveníry či živé rastliny a ešte pred samotnou prechádzkou nasať atmosféru miesta, ktoré patrí medzi najvýznamnejšie botanické záhrady na Slovensku.

Práve tu sa stretávam s **Andreou Fridmanovou**, zástupkyňou riaditeľa pre vonkajšie vzťahy, ktorá bude mňa a fotografku Mirku počas návštevy sprevádzať. Už na úvod pripomína, že botanická záhrada nie je len miestom oddychu, ale predovšetkým univerzitným pracoviskom s dôležitým vedeckým a vzdelávacím poslaním. „Patríme pod **Univerzitu Pavla Jozefa Šafárika** od roku 1964, no samotná botanická záhrada prešla počas svojho vývoja viacerými etapami. Vznikla ako botanický ústav Vysokej školy poľnohospodárskeho a lesníckeho inžinierstva a stalo sa to presne 5. mája pred 76 rokmi,“ vysvetľuje. V súčasnosti sa botanická záhrada rozprestiera na ploche 30 hektárov a so svojimi skleníkmi, rozsiahlymi zbierkami a viac než 4000 druhmi, poddruhmi a kultivarmi rastlín je najväčšou botanickou záhradou na Slovensku.

Z celého sveta

Najväčšiu časť Botanickej záhrady tvorí arborétum – rozsiahly lesopark s rozlohou približne 20 hektárov, ktorý prirodzene nadväzuje na dolnú časť záhrady sieťou chodníkov a ciest. Pôsobí ako miesto, kde sa dá bez náhlenia stratiť medzi stromami, ale zároveň sa nezabúda na komfort návštevníkov, chodníky sú prispôsobené aj rodinám s kočíkmi či ľuďom so zníženou mobilitou a popri trase nechýbajú lavičky a prístrešky na oddych.

Ako vysvetľuje naša sprievodkyňa, arborétum nie je len zbierkou drevín, ale aj priestorom, ktorý spája prírodu z rôznych kútov sveta. „Môžete tu nájsť dreviny – naše pôvodné, ale aj tie, ktoré sú začlenené z iných podobných klimatických oblastí sveta, od Ameriky až po Áziu,“ približuje **Andrea Fridmanová**. Práve táto rozmanitosť vytvára dojem, akoby sa človek prechádzal medzi viacerými krajinami v rámci jedného areálu.

Letné obdobie tu zvyčajne najmä farby a štruktúry listov. Medzi stromami vynikajú japonské javory, kultivary buka či jemne tvarované listy liesok. Popri nich sa objavujú aj tvarovo výrazné dreviny – stĺpovité či previsnuté formy dubov a hrabov. Popri prechádzke sa dá naraziť aj na skutočné botanické dominanty. Mohutné sekvojovce, metasekvoja či ginko dvojlaločné pôsobia ako živé pamätníky času, niektoré druhy si pamätajú obdobia dávno pred ľudskou civilizáciou.

Skleníky zaujmú každého

Po prechádzke arborétom sa chodníky postupne stáčajú k jednej z najvýraznejších častí botanickej záhrady – ku skleníkom. Ešte pred vstupom však návštevníka čaká rozsiahly otvorený priestor plný trvaliek, letničiek a dekoratívnych rastlín. „Okrem toho, že je tam výsadba rôznych rastlín, na tejto ploche sa uskutočňujú aj koncerty, sobáše a rôzne iné projekty,“ približuje **Andrea Fridmanová**.

Súčasťou tejto časti je aj bylinková záhrada, ktorá vznikla v roku 2022. Na prvý pohľad pôsobí nenápadne, no práve tu si človek uvedomí, že botanická záhrada nemusí byť iba vizuálnym zážitkom. „Rozhodli sme sa bylinkovú záhradu doplniť o informácie v Braillovom písme, pretože tu rastie vhodný druh rastlín, ktorý návštevníci môžu vnímať čuchom, hmatom, ale aj chuťou,“ vysvetľuje.

Za vonkajším priestorom sa už dvíhajú samotné skleníky – miesto, ktoré **Andrea Fridmanová** označuje za celoročne najatraktívnejšiu časť botanickej záhrady. Komplex skleníkov zaberá plochu 3 500 štvorcových metrov a už od roku 1958 ukrýva rastliny z tropických a zo subtropických oblastí sveta. V šiestich expozičných skleníkoch vznikajú malé ekosystémy pripomínajúce rôzne kúty planéty. Návštevník sa tak počas jednej prechádzky dostane od paliem a bambusov cez dažďové pralesy až po púštne oblasti plné sukulentov.

Vnútri okamžite udrie do tváre vlhký tropický vzduch a všadeprítomná zeleň. Medzi dominanty patria vysoké palmy, banánovníky či jeden z najväčších bambusov sveta *Dendrocalamus giganteus*. V skleníkoch rastie kakaovník, chlebovník, vanilka, orchidey, bromélie aj exotické ovocie ako karambola. Medzi listami sa objavujú jazierka s leknami a rybami, vodopád či popínavé liany vytvárajúce dojem skutočného tropického lesa. A potom sú tu kaktusy – stovky tvarov, veľkostí a druhov. Práve nimi sa Botanická záhrada **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** najviac pýši, keďže ide o najväčšiu zbierku sukulentov a kaktusov na Slovensku.

Motýle v botanickej

Atmosféru tropických skleníkov počas leta ešte viac umocňuje obľúbená výstava Motýle exotických trópov, ktorá patrí medzi tradičné podujatia botanickej záhrady. V špeciálne pripravenom skleníku možno pozorovať stovky živých motýľov z tropických oblastí Ameriky, Afriky, Ázie či Austrálie, ktoré sa postupne liahnu priamo pred návštevníkmi. Medzi najväčšie lákadlá patrí *Attacus atlas* s rozpätím krídel presahujúcim 24 centimetrov či výrazné modré motýle rodu *Morpho*. Vidieť toľko motýľov na jednom mieste je pre nás zážitkom, niektoré

sa dokonca vôbec neboja a nechajú sa odfoťiť aj zblízka. Sedemnásť ročník výstavy potrvá do 5. júla 2026.

„V skleníku je priestor vhodný na to, aby sme robili aj niečo iné ako sprevádzanie počas dňa, a preto sme začali s programom Noc v džungli,“ približuje **Andrea Fridmanová**. Po zotmení sa tu mení atmosféra, priestor sa ponorí do tmy, ktorú nahrádza len farebné osvetlenie a zvuky džungle. Návštevníci tak môžu zažiť simulovanú tropickú búrku a zároveň sa dozvedieť viac o rastlinách vo forme komentovanej prehliadky. V letnom období sa program rozširuje aj o kultúrne podujatia v rámci Kultúrneho leta, ktoré prepája koncerty a umelecké inštalácie priamo v areáli botanickej záhrady.

Už po niekoľkých minútach v skleníkoch je jasné, že tropické prostredie svoju definíciu „mikroklimy“ berie naozaj vážne. Vlhký vzduch, vyššia teplota a hustá zeleň vytvárajú atmosféru, ktorá je fascinujúca, ale zároveň pomerne intenzívna. Keďže je nám poriadne horúco, presúvame sa späť do exteriéru, konkrétne k vode, lebo v botanickej záhrade nájdete aj expozíciu vodných rastlín.

S kávou a bez kaktusu v prste

Botanická záhrada **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** tak počas jednej návštevy ponúka omnoho viac než len prechádzku medzi rastlinami. Okrem arboréta, skleníkov či bylinkovej záhrady tu návštevníci nájdú aj včelársky náučný chodník, ktorým záhrada upozorňuje na význam biodiverzity a ochrany opeľovačov. „Snažíme sa podporiť aj život a význam hmyzu, ktorý tu máme, a včeličky sú výborným opeľovačom, čiže podporujeme chov včiel, máme tu aj vlastné včelstvá,“ približuje **Andrea Fridmanová**.

Pred odchodom sa ešte zastavujeme v malej kaviarni pri vstupe do areálu. Berieme si kávu so sebou a zhodnotíme, že po niekoľkých hodinách chodenia medzi skleníkmi, jazierkami a arborétom je to to najlepšie zakončenie výletu. A ešte jedna dobrá správa – tentoraz z botanickej záhrady neodchádzam s trňom v prste. Dokonalý deň!

Dobré vedieť

Botanická záhrada UPJŠ sa nachádza v Košiciach a dostať sa sem dá pohodlne viacerými spôsobmi. Verejnou dopravou: autobusová zastávka Botanická záhrada – linky 12, 18, 19 a 55. električková zastávka Botanická záhrada – linky 7 a R4. Autom: pred budovou botanickej záhrady sa nachádza bezplatné parkovisko s limitovaným počtom parkovacích miest. Bicyklom: pri vstupe je k dispozícii stojan na bicykle. Otváracie hodiny v letnej sezóne (do 30. 9.): Skleníky: pracovné dni: 9.00 – 15.00 víkendy, sviatky a počas výstav: 9.00 – 17.00 počas letných prázdnin: denne 9.00 – 17.00 Vonkajší areál: 9.00 – 18.00

Je najväčšou botanicou záhradou na Slovensku. Niektoré druhy si pamätajú obdobia dávno pred ľudskou civilizáciou. V letnom období sa program rozširuje aj o kultúrne podujatia.

Botanická záhrada **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** sa pýši najmä kaktusmi, keďže ide o najväčšiu zbierku sukulentov a kaktusov na Slovensku. Tomuto sa hovorí zelená oáza v meste. Botanická záhrada slúži na vzdelávanie, ale aj na relax. Z 30-hektárovej plochy areálu botanickej záhrady pokrývajú 3,5 tisíce štvorcových metrov skleníky. V špeciálne pripravenom skleníku možno pozorovať stovky živých motýľov. Okrem arboréta, skleníkov, vodných rastlín či bylinkovej záhrady tu návštevníci nájdú aj včelársky náučný chodník, ktorým záhrada upozorňuje na význam biodiverzity a ochrany opeľovačov.

Autor: Text: Simona Hricišinová Foto: Miroslava Spodniaková

Čo všetko pre nás OTCOVIA ROBIA

 16. 6. 2026, Zdroj: **Nový čas pre ženy**, Strany: 12, 13, Vydavateľ: News and Media Holding a.s., Autor: Soňa Andrisiková, Sentiment: Ambivalentný, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ, Lekárska fakulta UPJŠ
Dosah: 120 000 GRP: 2,67 OTS: 0,03 AVE: 20800 EUR

Čo všetko pre nás OTCOVIA ROBIA

Rubrika: téma

A PREČO ICH V ŽIVOTE TAK VEĽMI POTREBUJEME?

HRDINOVIA BEZ PLÁŠŤOV

Hovorí sa, že mama je srdcom rodiny, no otec je jej pevnou skalou. Kým Deň matiek oslavujeme akosi automaticky, otcovia občas stoja tak trochu v tieni. A pritom si zaslúžia presný opak.

Moderní muži už dávno nie sú len tými, ktorí chodia do práce a doma čakajú na teplú večeru. Sú to milujúci spoločníci, ochrancovia, obetaví taxikári a prví veľkí hrdinovia svojich detí. Mužská láska má totiž neuveriteľnú moc – dokáže úplne zmazať ego a premeniť aj toho najdrsnejšieho chlapa na nežného obra, ktorý pre svoje dieťa dokáže pohnúť aj vesmírom. Čo všetko sú pre svoje ratolesti ochotní urobiť a prečo je ich prítomnosť v živote syna či dcéry absolútne nenahraditeľná?

Hrajú o čas

Ak chceme pochopiť, kam až siahajú hranice otcovskej lásky, nemusíme sa zapozerať do hollywoodskych filmov. Jeden takýto hrdinský príbeh sa odohráva priamo medzi nami, na Slovensku. Je to príbeh Richarda Olexu, jeho manželky Zuzany a ich milovaného synčeka, dvojročného Vilka. Na prvý pohľad je to usmiaty chlapček, ktorý miluje lego, autíčka, knižky a najradšej trávi čas so svojim starším bratom. Za jeho úsmevom sa však skrýva vážna diagnóza – Duchennova svalová dystrofia. Ide o genetické ochorenie, pri ktorom telo nedokáže vytvárať dystrofín, bielkovinu nevyhnutnú pre správne fungovanie svalov. Choroba postupne oslabuje svalstvo, neskôr zasahuje dýchanie aj srdce. Keď sa Richard a Zuzana dozvedeli diagnózu svojho syna, počuli vetu, na ktorú sa nedá zabudnúť. Lekári im povedali, že je takmer nešťastím dozvedieť sa o chorobe tak skoro, pretože sa budú trápiť dlhšie. Dnes však práve skoré odhalenie prináša nádej. Odborníci hovoria, že rozhodujúce sú prvé roky života a liečbu je ideálne podať do štvrtého roku veku dieťaťa. Pre Vilka teda beží čas.

Kam až bol ochotný zísť?

Svet sa im zrútil, no práve v tej chvíli sa v Richardovi prebudil otec bojovník. Odmietol prijať orlieť, že pre svojho syna nemôže nič urobiť. Richard sa zo dňa na deň ponoril do vedeckých prác, lekárskeho časopisov a začal po nociach študovať medicínu a genetiku. Hľadal nádej tam, kde iní videli len slepú uličku. Richard začal študovať medicínske podklady, cestoval za odborníkmi a vybral sa aj na konferenciu do Spojených štátov amerických. Tam oslovil jedného z popredných svetových odborníkov na génovú terapiu, profesora Nicolasa Weina, ktorý rodine prisľúbil pomoc.

Nevzdal sa

Dnes na Vilkovu liečbu pracuje medzinárodne prepojený tím – profesor Nicolas Wein a jeho tím z Francúzska, profesor Matej Škorvánek z **Lekárskej fakulty UPJŠ** v Košiciach a docentka Andrea Šoltýsová z Univerzity Komenského v Bratislave. Rodičia tak dokázali spojiť slovenských vedcov s medzinárodnou expertízou v nádeji, že ich syn dostane šancu na život, ktorý by mu inak choroba postupne vzala. A práve v tom možno spočíva podstata otcovstva. Nie v tom, že otec všetko vyrieši. Ale že sa nevzdá ani vtedy, keď riešenie nevidí.

Kráčal naprieč krajinou

Aby na príbeh svojho syna upozornil a pomohol naplniť verejnú zbierku na www.Zachranme-Vilyho.sk, vybral sa pešo naprieč celým Slovenskom. Po 17 dňoch a 437 kilometroch prišiel po vlastných z Košíc do Bratislavy. Pochod mal upozorniť na zbierku vo výške 3 963 500 eur na vývoj a podanie gérovej terapie, ktorá môže Vilkovi zachrániť život. Kým mama Zuzana vytvára doma pre malého Vilka to najšťastnejšie, bezstarostné zázemie plné úsmevov, otec Richard bojuje na fronte s časom a vedou. To je skutočná, hlboká tvár jeho otcovstva – odhodlanie urobiť aj nemožné. „To, čo sa pri zdravých deťoch zdá ako samozrejmosť, je pre nás dnes sen,“ povedal Vilkov otec.

Cena kávy za liek

Prvý míľnik vo výške 880-tisíc eur sa už podarilo dosiahnuť a zbierka pokračuje ďalej. Vznikla aj výzva Milión dobrých ľudí, ktorá vyzýva ľudí darovať symbolických 3,90 eura – cenu jednej kávy. Za Vilkom dnes stoja desaťtisíce darcov, mnohé kaviarne, reštaurácie. Do podpory sa už zapojili aj známe osobnosti a influencersi, medzi nimi Adela, Táňa Pauhofová, Vladimíra Marcinková, Andrea Bučko, Lenka Šóošová, Kristína Svarinská, Petra Polnišová, Vera Wisterová a Alexander Bárta. Jeho príbeh ukazuje, že keď sa spojí veľa ľudí, aj zdanlivo nemožný cieľ môže byť o niečo bližšie.

Nádej aj pre ostatných

Podľa zverejnených informácií môže liek pripravený pre Vilka pomôcť aj ďalším deťom s podobnou mutáciou a stať sa základom pre ďalší výskum a vývoj genetických terapií. Aj preto rodičia založili Inštitút myológie, ktorý má do budúcnosti fungovať ako otvorená platforma prepojujúca vedcov a lekárov s cieľom pomáhať pacientom s neuromuskulárnymi ochoreniami.

Je nenahraditeľný

Psychológovia sa zhodujú v jednom: otcovská výchova nie je len „kopírovaním“ tej materskej. Je iná, špecifická a pre zdravý vývoj dieťaťa absolútne kľúčová. Kým mama predstavuje pre bábätko bezpečie, nehu a emočné zázemie, otec je ten, kto dieťa berie za ruku a otvára mu dvere do vonkajšieho sveta.

Pre dcéry: Prvá veľká láska

Pre každé malé dievčatko je otec prvým mužom jej života. Spôsob, akým sa otec správa k svojej dcére, podvedome formuje celú jej budúcu sebahodnotu. Ak jej prejavuje úctu, chváli ju, načúva jej a správa sa k nej s rešpektom, z dievčaťa vyrastie zdravá sebaistá žena. V dospelosti bude podvedome hľadať partnera, ktorý sa k nej bude správať rovnako dobre ako jej otec. Otec totiž učí dcéru, ako má vyzerať zdravá a rešpektujúca mužská láska.

Pre synov: Vzor, ako byť mužom

Synovia pozorujú svojich otcov ako pod lupou. Učia sa od nich, ako zvládať emócie, ako riešiť konflikty, ako sa správať k ženám a ako prijať zodpovednosť. Otec ukazuje synovi, že skutočná mužnosť nespočíva v hrubej sile či egu, ale v schopnosti ochrániť slabších, priznať si chybu a postarať sa o tých, ktorých miluje. Bez pevného otcovského vzoru chlapci často v dospelosti zložito hľadajú vlastnú identitu.

Od autority k priateľstvu

Svet sa mení a s ním sa, našťastie, mení aj rola muža v rodine. Naši starí otcovia boli často vnímaní ako prísne autority – muži, ktorí držali rodinnú kasu a ktorých slovo bolo zákonom, no emócie nedávali najavo, lebo sa to „na chlapov nepatrilo“. Dnešní otcovia sú iní. Sú oveľa otvorenejší, citlivejší, zapájajú sa do chodu domácnosti a neboja sa ukázať svoju zraniteľnosť či slzy dojatia. Dnes už nikoho neprekvapí, ak je muž na rodičovskej dovolenke, alebo ak v noci trpezlivo tíši bábätko s kolikou. Naopak, spoločnosť to vníma ako prejav obrovskej zrelosti a sily. Muži si chcú užívať prvé kroky svojich detí, ich prvé slovíčka a budovať si s nimi hlboké puto od prvého momentu. A to je krásny trend, ktorý našim rodinám nesmierne prospieva. ■

Kde sa vzal

Deň otcov?

Za jeho vznik sa najčastejšie pripisuje zásluha žene menom Sonora Smart Dodd z mesta Spokane. Inšpiroval ju Deň matiek a chcela vzdať hold svojmu otcovi Williamovi Jacksonovi Smartovi, veteránovi z American Civil War, ktorý po smrti manželky sám vychoval šesť detí. Prvá oslava Dňa otcov sa konala 19. júna 1910 v Spokane v štáte Washington. Myšlienka sa postupne rozšírila po USA, ale trvalo niekoľko desaťročí, kým sa sviatok stal oficiálnym. V roku 1972 ho prezident Richard Nixon vyhlásil za celoštátny sviatok, ktorý sa v USA oslavuje tretiu júnovú nedeľu. Na Slovensku sme si Deň otcov začali výraznejšie pripomínať až po roku 1989. Nie je to štátny sviatok, ale spoločenský deň venovaný otcom a ich úlohe v rodine.

foto: shutterstock, archív R.O.

Autor: Text: SOŇA ANDRISÍKOVÁ,

Veda na Slovensku dostala vysvedčenie od zahraničných expertov. Najnovšie hodnotenie odhalilo naše silné a slabé stránky

16. 6. 2026, 6:00, Zdroj: spravy.pravda.sk, Vydavateľ: OUR MEDIA SR a. s., Autor: Nikola Móciková, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika
Dosah: 93 977 GRP: 2,09 OTS: 0,02 AVE: 1022 EUR

Veda na Slovensku dostala vysvedčenie od zahraničných expertov. Najnovšie hodnotenie odhalilo naše silné a slabé stránky

Vyvíjajú nové lieky, skúmajú umelú inteligenciu či hľadajú riešenia pre ekologickejšiu budúcnosť. Najnovšie hodnotenie slovenskej vedy a výskumu ukázalo, ktoré odbory patria medzi najkvalitnejšie, ktoré sa zdokonalujú najrýchlejšie a aké výsledky prinášajú vedci bežným ľuďom.

Výskumníčka AI Mária Bieliková: Prečo umelá inteligencia neprizná chybu?

Video

Umelá inteligencia vždy niečo vygeneruje, ale vôbec netuší, čo je správne a čo nie je správne, hovorí zakladateľka Kempelenovho inštitútu Mária Bieliková.

Odpovede prinášajú výsledky hodnotenia VER 2026, ktoré v pondelok predstavil minister školstva Tomáš Drucker (Hlas). Hodnotenie sa zameriava na kvalitu výskumu, umeleckej tvorby a ďalšej odbornej činnosti na verejných vysokých školách a v Slovenskej akadémii vied.

Podľa výsledkov sa kvalita slovenskej vedy a umenia od posledného hodnotenia v roku 2022 zvýšila o 40 percent. Najväčší posun zaznamenala Ekonomická univerzita v Bratislave, ktorej výsledky sa za štyri roky zlepšili o 353 percent. Nasledovala Žilinská univerzita v Žiline s nárastom o 348 percent a Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, ktorá si polepšila o 205 percent.

Výrazné zlepšenie vidno aj pri jednotlivých odboroch. Najrýchlejšie napredovali stavebné vedy, architektúra a doprava, kde kvalita vzrástla o 260 percent. Nasleduje právo s nárastom o 213 percent a psychológia, ktorá si oproti predchádzajúcemu hodnoteniu polepšila o 192 percent.

Najsilnejšie odbory na Slovensku

Ukazuje sa, že slovenským vedcom sa darí nielen v technických a prírodovedných laboratóriách, ale aj v humanitných a spoločenských oblastiach. Medzi najkvalitnejšie hodnotené oblasti patria chemické vedy, historické vedy, strojárstvo, ekonomické vedy a filológia. Práve

v týchto odboroch získali pracoviská najvyšší podiel hodnotení v kategóriách excelentná a veľmi dobrá.

Za jedny z najlepších výsledkov vďaka Slovensko chemikom. Odborníci pri nich hodnotili vedecké články, nové objavy a výskumné projekty. Mimoriadne dobre si počínali najmä pracoviská Slovenskej akadémie vied (SAV) a Univerzity Komenského v Bratislave. Osobitne zaujal Ústav polymérov SAV, ktorý sa zaradil medzi absolútnu špičku hodnotenia. Práve chemické vedy podľa ministerstva patria k oblastiam, v ktorých sa Slovensko najviac približuje svetovej úrovni.

Veľmi dobre dopadli aj historici. Odborníci vysoko ocenili prácu Archeologického ústavu SAV, Historického ústavu SAV či pracoviská **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Kvalitu posudzovali prostredníctvom publikácií, vykonaných archeologických výskumov a nových poznatkov, ktoré priniesli.

Spomedzi vysokých škôl najviac zaujala Ekonomická univerzita v Bratislave. Darilo sa aj pracoviskám zameraným na poľnohospodárstvo, lesníctvo a veterinárstvo, kde patrila medzi najúspešnejšie Technická univerzita vo Zvolene.

Medzi silné stránky slovenského výskumu sa zaradila aj filológia, teda štúdium jazykov a literatúry. Výborné hodnotenie získali Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave aj Ústav slovenskej literatúry SAV. Dobrú známku si odniesli aj sociológovia a sociálni antropológovia pôsobiaci na Univerzite Komenského a v Sociologickom ústave SAV. Hodnotitelia posudzovali napríklad odborné štúdie o vývine jazyka, literárnych dielach, preklade či kultúrnom dedičstve.

Dobré meno si udržalo aj strojárstvo. Hlavnú úlohu pri hodnotení tu zohrával vývoj nových technológií, materiálov a technických riešení. K najlepším pracoviskám patrili Slovenská technická univerzita v Bratislave, Žilinská univerzita v Žiline a Ústav materiálového výskumu SAV.

Foto: SHUTTERSTOCK

krv, laboratórium Ilustračné foto.

Novinkou hodnotenia bolo sledovanie spoločenského dosahu výskumu. Hodnotitelia sa nezamerali len na vedecké články či umelecké výstupy, ale aj na to, či výsledky práce vedcov a umelcov pomáhajú v každodennom živote.

Medzi príkladmi, ktoré odborníci ocenili, bol výskum Slovenskej technickej univerzity zameraný na vývoj ekologickejších náhrad za bežné plasty, či projekty z oblasti medicíny, umelej inteligencie, ochrany prírody, poľnohospodárstva aj spoločenských vied, ktoré našli uplatnenie aj mimo akademického prostredia.

Kde prevládajú ženy

Dáta ponúkli aj zaujímavý pohľad na to, kto slovenskú vedu tvorí. Ukázalo sa, že zatiaľ čo v technických odboroch, informatike či strojárstve naďalej prevládajú muži, v pedagogických vedách, psychológii, filológii, sociálnej práci či viacerých zdravotníckych odboroch majú navrch ženy. Na niektorých pracoviskách dokonca tvoria viac ako štyri pätiny výskumných a pedagogických zamestnancov.

O výsledkoch nerozhodovali slovenské univerzity ani ministerstvo. Hodnotenie od septembra minulého roka pripravovalo 169 nezávislých odborníkov z 23 krajín sveta. Medzi hodnotiteľmi boli aj akademici pôsobiaci na prestížnych univerzitách, akými sú Princeton University či University College London.

Experti posudzovali 270 žiadostí, do ktorých bolo zapojených približne 10-tisíc zamestnancov verejných vysokých škôl a Slovenskej akadémie vied. Hodnotením prešlo 6 750 vedeckých, umeleckých a ďalších tvorivých výstupov v 28 oblastiach výskumu.

Výsledky pritom neostanú len na papieri. Podľa štátneho tajomníka Róberta Zsemberu budú rozhodovať „o polovici financovania vedy a umenia na verejných vysokých školách“. Čím lepšie pracovisko dopadne, tým väčšiu šancu bude mať získať viac peňazí zo štátnych zdrojov.

Autor: Nikola Môciková